

MEDNARODNI POSVET

Vključenost priseljencev v vzgojno-izobraževalni sistem RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Erasmus+

Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Pedagoški inštitut

Od pozitivnega pripoznanja do smiselnega učenja – pot do učne uspešnosti otrok in mladostnikov na vseh stopnjah izobraževanja

Sonja Rutar, sonja.rutar@pef.upr.si

Vključenost priseljencev v vzgojno-izobraževalni sistem RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

60
Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Erasmus+

Različni pogledi na vključenost priseljencev, Romov, invalidov, starejših občanov, muslimanov, otrok samohranilk, žrtev nasilja, nadarjenih, neukrotljivih, sosedov....

- Politični
- Sociološki
- Psihološki
- Antropološki
- Filozofski
- Pedagoški.....

....od zaupanja v racionalne razlage, do duhovne perspektive in relacijske teorije...

Zakaj je bila organizirana predšolska vzgoja, osnovno šolstvo, srednje, visoko šolstvo...

- Predšolska vzgoja zaradi kompensacije, vzgoje.
- Osnovna šola zaradi razvoja pismenosti, vzgoje.
- Srednja šola zaradi učenja za poklic ali splošnega znanja za nadaljevanje študija.
- Visoka šola zaradi akumulacije znanja in razvoja znanja.
- Kompensacija nikoli resnično uspešna, če...pismenost slaba, če...v srednji šoli slabi rezultati, če..., visokošolsko izobraževanje slabo, če...za učenca učenje in skupno bivanje ni smiselno.

Kaj lahko stori vzgojno-izobraževalni sistem in česa ne more? Odgovoriti je potrebno na vprašanja:

- Kaj je cilj izobraževanja, vzgoje?
- Kaj je dober vrtec, šola, visoko šolstvo?
- Zakaj zagotavljati kakovost?
- Kako zagotavljati kakovost?

Kaj je kakovost, kaj je inkluzija in kako sta povezani?

- Kaj je kakovost in na čem temelji?
- Katere so naše temeljne vrednote?
- Kakšna je pot do kakovosti; strukturna, procesna?
- Je učinkovitost dovolj?
- Kaj je kakovost zame, za otroka, za družino, državo?
- Kakovost je temeljni pogoj za zagotavljanje inkluzije (UNESCO, 2003).

Določeni, vendar nezadostni pogoji za zagotavljanje kakovosti...

- V skladu z razvojnimi značilnostmi otrok, učencev..; kot si značilnosti razlaga sam učitelj...
- V skladu z načinom učenja otrok..., „z otroki v mislih“
- Z možnostjo izbire, ki je, žal, skrbno regulirana v okolju.
- Ali boljša infrastruktura pomeni tudi večjo učinkovitost?
- Ali manjše število učencev, študentov na enega vzgojitelja, učitelja, vodi k večji učinkovitosti izobraževalnega procesa?
- Ali boljše znanje (vsebinsko) učiteljev, pomeni tudi več znanja učencev, študentov?

Rešitev: koncept individualizacije od vrtca do visokošolskega izobraževanja

- Vrtci ustanovljeni zaradi spoznanja, da se posamezni otroci v okolju, v katerem živijo, ne morejo uspešno razvijati.
- Začetki razmišljanja o na otroka osredinjenem poučevanju otrok v šolah (začetek 20. stoletja, individualizacija pri nas v 70. letih 20. stol. (Strmčnik, 2001).
- Začetek razmišljanja o na študentu osredinjenem poučevanju v 70. letih 20. stoletja.

Načela učenja in poučevanja ter skrbnega odnosa do sebe in drugih...

- Tutorski pristop: oseba, ki je referenčna oseba za določenega učenca, študenta. Tutor mora imeti znanje o poslanstvu šole, programu, organizacijske informacije, poznati mora pričakovanja učenca, študenta... posebnosti učenca/študenta; poznati potrebe, izzive, s katerimi se otrok/ učenec/ dijak/ študent, sooča.
- V načrtovanje, izvedbo, evalvacijo dela z otroki/učenci/študenti morajo biti vključeni otroci in starši do konca srednješolskega izobraževanja, kasneje študent.
- Vsaka inštitucija, šola, potrebuje dostop do osnovne jezikovne podpore zase, za otroke, starše, v funkciji pomoči otrokom in staršem, ki prihajajo iz različnih jezikovnih okolij (državna centralna služba).

Načela učenja in poučevanja ter skrbnega odnosa do sebe in drugih...

- Zagotavljanje pogostih učnih interakcij med vrstniki, skupinsko učenje.
- Uporaba knjižnic, aktivna vloga knjižničarja.
- Porajajoči se kurikulum.
- Avtentično okolje za avtentično učenje.
- Zavedanje, da obstaja implicitno znanje.
- Vključevanje izkušenj učiteljev migrantov prve in druge generacije.

Avtentično okolje

Vključenost priseljencev v vzgojno-izobraževalni sistem RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

60 let
Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Erasmus+

Prost dostop do knjig, otrokom na dosegu...

Vključenost priseljencev v vzgojno-izobraževalni sistem RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Erasmus+

Otrokom na dosegu in možnost druženja

Vključenost priseljencev v vzgojno-izobraževalni sistem RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Erasmus+

Prost dostop do knjig, virov, in možnost za skupinsko delo v visokošolskih ustanovah

Vključenost priseljencev v vzgojno-izobraževalni sistem RS

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Erasmus+

Kaj potrebujejo vsi učenci (procesne dimenzije)...

- Spodbudno učno okolje in interakcije (socialno, čustveno, materialno); z vrstniki, odraslimi, raznolike učne interakcije in materiali (večji izkoristek šolskih in splošnih knjižnic, gledališč, muzejev, drugih služb v lokalnem okolju...)
- Takojšnja, konkretno povratno informacijo (ocena ni povratna informacija); znanje je socialno konstruirano, zato je pomembno dialoško usklajevanje pojmovnega razumevanja. Pomeni nastajajo, pomene pridobivamo v okolju...
- Ustrezno zahtevnost vsebin (ne premalo in ne preveč zahtevno); razumevanje vsebine omogoča uspešnost učenja.
- Kulturno in individualno primeren kurikulum, ki omogoča vzpostavljanje povezav s predhodnim znanjem, izkušnjami, vrednotami, vsebinami, odnosi..., kar zagotavlja smiselnost učenja.
- Participacijo v procesu načrtovanja, izvedbe, evalvacije; dokumentiranje procesa učenja, razvoj samoregulacijskega učenja, vendar ne samoregulacije duše.

Kdaj se v resnici začne smiselno učenje?

- *Aktivno učenje še ni smiselno učenje...vsako učenje je aktivno...*

Stopnje neparticipacije:

- Dekoracija (Hart, 1992)
- Manipulacija (Hart, 1992)
- Participacija s posrednikom, „z otrokom v mislih“...(Rutar, 2013, 2015a)
- Participacija se začne, ko ima otrok informacijo o namenu projekta, dogajanja; ko lahko sodeluje pri načrtovanju, izvedbi, evalvaciji, dokumentira svoj proces učenja....ko na vprašanje, kaj počneš, ne odgovori: „*To, kar je rekel učitelj..računam.*“
- Smiselno učenje se začne s pozitivnim pripoznanjem. Pozitivno pripoznanje je odprtost za presenečenja v odnosu (Kroflič, 2010).
- Pozitivno pripoznanje je izhodišče participacije....

Kdaj se v resnici začne smiselno učenje...povezanost pozitivnega pripoznanja, pismenosti in participacije, ter zakaj

Če si del nečesa (**participacija**), pomeni, da ti nekdo zaupa, verjame vate (**pozitivno pripoznanje**). Imaš možnost izraziti (pismenost) in interpretirati svoje zgodbe in zgodbe drugih (**smiselno opismenjevanje**), poslušati zgodbe drugih (pismenost) in transformirati svet skupaj z drugimi (Rutar, 2015b).

Pričakovanja in počutje otrok in staršev priseljencev

- Izziv paternalističnega odnosa in diskurza deficita; izziv soočanja s segregacijskim diskurzom in ravnanjem v skladu s predstavo o deficitu...kaj nima/m, kaj je neustrezno...potrebno popraviti..
- Izziv umeščanja v okolje, kjer še nimaš vloge: ne moreš participirati, ker ne poznaš navad, ljudi, pričakovanj...
- Neznanje jezika, v katerem poteka učenje in poučevanje, kljub temu, da otrok zna kompetentno komunicirati v svojem jeziku; status prvega in drugega jezika (nemoč).
- Sprememba socialnega statusa, sprememba ali izguba socialne mreže (občutek izgube, izolacije)
- Veliko večja pričakovanja od dejanske situacije in zmožnosti določenega okolja (občutek opeharjenosti), depresija v procesu tranzicije iz enega v drugo okolje.

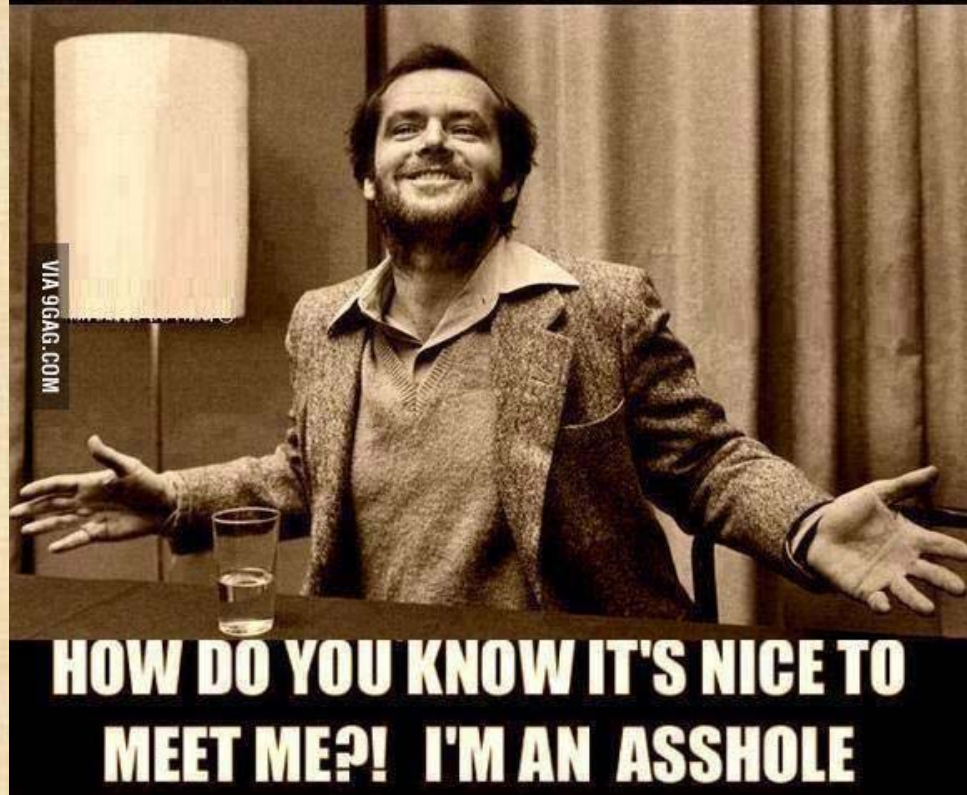

Kaj nas lahko ovira pri uresničevanju zavedanja?

- Ali sploh lahko reflektiramo svojo prakso? Kakšne so razlage, pojasnila za naša ravnanja? Je vse mogoče racionalno utemeljiti?
- Lahko reflektiramo, če se odmaknemo, kajti tudi svoj prvi jezik spoznamo takrat, ko se začnemo učiti drugega jezika (Vygotsky, 1986); enako spoznavamo svojo kulturo... pomen lastnega odmika za uvid v resnice drugega,,in nenazadnje...resnica in spoznanje nastaja v relaciji...
- Obstaja problem dominantnega režima resnice in konvencionalnih razlag.
 - Doseganje odmika pa je pogoj za pozitivno pripoznanje.

I HATE WHEN PEOPLE SAY "NICE TO MEET YOU" BEFORE I'VE EVEN SAID ANYTHING

Reply on GAG: Why should it not be nice to meet you, if you haven't said anything yet. (Odprtost in pozitivno pripoznanje)

Torej: lepo Te je videti!

Viri in literatura:

- Hart, A. R. (1992). Children's participation: from tokenism to citizenship. Florence, Italy: UNICEF International Child Development Centre, Spedale degli Innocenti.
- Kroflič, R. (2010). Pripoznanje drugega kot drugačnega: element pravične obravnave marginaliziranih oseb in otrokovih pravic. T. Vidmar in A. Hočevar (ur.), *Kulture v dialogu : zbornik* (str. 7–12). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Rutar, S. (2013). *Poti do participacije otrok v vzgoji*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
- Rutar, S. (2015a). Pomembne razlike med aktivnostjo otrok, participacijo s posrednikom in participacijo brez posrednika v vzgoji. *Vzgoja in izobraževanje : revija za teoretična in praktična vprašanja vzgojno izobraževalnega dela*, letn. 46, št. 4/5, str. 13-19.
- Rutar, S. (2015b). Dynamic interaction of literacy development, positive recognition and child participation- a pathway towards high quality teacher education and educational process : lecture at ENTEP International Conference "*Preparing teachers to enhance learning in multilingual, multicultural and migrant contexts*" Faculty of education, University of Ljubljana, 20th February 2015. Neobjavljeno delo.
- Vygotsky, L. S. (1986). Thought and Language. Cambridge, Massachusetts, London, England: The MIT Press.

